

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 53/2016-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Marianny Mochnáčovej a Petra Brňáka, prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom [REDACTED], advokátska kancelária, [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 2/07 v období po rozhodnutiach Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 297/09-28 z 9. decembra 2009 a č. k. I. ÚS 53/2013-21 zo 17. apríla 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom

pod sp. zn. 8 C 2/07 v období po rozhodnutiach Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 297/09-28 z 9. decembra 2009 a č. k. I. ÚS 53/2013-21 zo 17. apríla 2013 porušené bolo.

2. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je jej Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,73 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov), ktorú je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu [REDAKOVANÉ], advokátska kancelária, [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 53/2016-13 z 3. februára 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 2/07 v období po rozhodnutiach ústavného súdu č. k. III. ÚS 297/09-28 z 9. decembra 2009 a č. k. I. ÚS 53/2013-21 zo 17. apríla 2013.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 2/07 koná okresný súd o žalobe právneho predchodcu sťažovateľky z 19. decembra 2005 o zaplatenie ceny za zhotovenie diela (postavenie domu), pričom podľa sťažovateľky aj napriek tomu, že ústavný súd v minulosti už dvakrát, a to rozhodnutiami č. k. III. ÚS 297/09-28 z 9. decembra 2009 a č. k. I. ÚS 53/2013-21 zo 17. apríla 2013 konštatoval porušenie základného práva právneho predchodcu sťažovateľky, do procesného postavenia ktorého sťažovateľka vstúpila na základe rozhodnutia okresného súdu zo 16. decembra 2013 o zmene účastníka na strane žalobcu (pozri rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 345/2014 z 19. júna 2014, s. 4, pozn.), okresný súd koná v tejto veci naďalej s neodôvodnenými prieťahmi, v dôsledku čoho sa predlžuje stav jej právnej neistoty a oddŕaľuje sa právoplatné skončenie sporu.

3. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Od podania návrhu dňa 19.12.2005 do dnešného dňa (necelých 10 rokov) súd vo veci vôbec meritórne nerozhodol, nevykonal zásadné dokazovanie ...

1. Predmetom konania je zaplatenie sumy titulom ceny za zhotovenie diela na základe zmluvy o dielo uzatvorenej medzi navrhovateľom a odporcom pričom predmetné konanie neobsahuje žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by ho bolo možné kvalifikovať ako právne alebo skutkovo zložitú.

2. Pokiaľ ide o správanie účastníkov súdneho konania, tak navrhovateľ poskytuje súdu všetku súčinnosť za účelom prerokovania a rozhodnutia veci. Naopak odporca využíva všetky možné obštrukcie aby sa vyhol súdnemu konaniu a zmaril súdom nariadené termíny pojednávania, pričom súd napriek viacerým zákonným možnostiam v zmysle občianskeho súdneho poriadku na zabezpečenie priebehu konania postupuje vo veci veľmi neefektívne.

3. Zbytočné prieťahy v predmetnom konaní sú zapríčinené jednak nečinnosťou Okresného súdu v Žiline počas viacerých období ale tiež neefektívnou a nesústredenou činnosťou, ktorá nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty.“

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [redacted] [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... Okresným súdom v Žiline postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 2/2007 porušené bolo.

Okresnému súdu Žilina prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 2/2007 konať bez zbytočných prietáhov.

Spoločnosti [redacted] [redacted] priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 25.000,- € (slovom dvadsaťpäťtisíc eur), ktoré je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Žilina je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 355,72 € na účet právneho zástupcu [redacted], advokáta, [redacted] [redacted]... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci za okresný súd písomne vyjadrila jeho podpredsedníčka listom sp. zn. 1 SprS 146/2016 z 11. apríla 2016 a k vhodnosti ústneho pojednania veci sa právny zástupca sťažovateľky vyjadril ešte v sťažnosti podanej ústavnému súdu 13. októbra 2015.

5.1 Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem iného tiež uviedla:

„Čo sa týka vecnej stránky, v prílohe Vám zasielame vyjadrenie zákonného sudcu.

Čo sa týka prietáhov v konaní, považujem za potrebné poukázať na neprimeranú zaťaženosť nielen zákonného sudcu, ale všetkých sudcov tunajšieho súdu v porovnaní s inými súdmi - ročný nápad vecí na tunajšom súde je cca 57.000 pri výkone +/- 32 sudcov, pričom tunajší súd asi ako jediný súd na Slovensku vykonáva súdnicstvo pre 3 okresy (Žilina, Bytča, Kysucké Nové Mesto), pričom ide aj o agendu špecifickú, pre ktorú je tunajší súd príslušný ako súd v sídle krajského súdu...

Zároveň Vám oznamujeme, že súhlasíme s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednania o prijatej sťažnosti.“

Zákonný sudca okresného súdu v preskúmvanej veci vo svojom vyjadrení uviedol:

„... právnou vec 8 C 2/2007 považujem za priemerne právne zložitú, jej predmetom je zaplatenie ceny diela - stavby rodinného domu. Zároveň ide o vec mimoriadne skutkovo zložitú. Spisový materiál má v obd. februára 2016 722 strán, pričom sa osobitne nečísľujú listiny pochádzajúce z jedného spoločného zdroja – stavebné denníky, fotokópie o výsluchoch osôb pochádzajúce z iného konania a samozrejme ani pripojené spisy, spolu tak masa spisu presahuje tisíc strán. Ide o stavbu bez písomne uzatvorenej zmluvy - od tvrdenia vychádzajúceho z predloženej zmluvy žalobca upustil. V podrobnostiach bolo skutkovo sporné, kto za aký materiál a prostredníctvom akého množstva ľudí stavbu stavал, lebo skutkový vplyv objednávateľa a zhotoviteľa nebol striktné oddelený. Toto viedlo k výsluchu širokého okruhu svedkov, prevažne bezprostredných stavebníkov diela.

Právna vec 8 C 2/2007 bola neprávoplatne rozhodnutá rozsudkom Okresného súdu Žilina z 3.12.2014 a nachádza sa v štádiu odvolacieho konania.

Špecifikom vybavovania právnej veci bolo predkladanie tunajšieho spisu k súčasne vedenému trestnému konaniu 28 T 121/2010. podľa skutkového odôvodnenia ktorého bol konateľ pôvodného žalobcu obvinený z trestného činu podvodu spočívajúceho v predložení fingoanej listiny o dielo ako pôvodnej prílohy tunajšej žaloby. V minulosti boli tiež prekážkami postupu konania zdravotné ťažkosti odporcu v r. 1, ktorý trval na svojej osobnej účasti na pojednávaní, vždy preukázané lekárskymi správami, naposledy operácia srdca oznámená na obdobie mesiaca júl 2012, pričom podľa spravovacieho poriadku je súd povinný podľa možností jeho účasť umožniť, aby pri danom ráciu sporu mohol reagovať na priebežne tvrdené skutočnosti.

Ak teda pri vybavovaní právnych vecí došlo k vzniku prieťahov, došlo k nim z objektívnych dôvodov. Podporne namietam aj navrhovanú výšku odškodnenia, lebo aj keď predĺžená frekvencia úkonov súdu bola výsledkom nemožnosti výlučnej pozornosti danej sporovej veci, bola rámcovo daná postavením pôvodného žalobcu ako veriteľa bez písomnej zmluvy, ktorý aj bez ohľadu na výsledok trestného konania, príznačne zmenil časť svojich skutkových tvrdení a súčasný sťažovateľ je v tomto spore jeho špeciálnym právnym nástupcom.“

5.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení k vhodnosti ústneho pojednávania uviedol:

„... súhlasím..., aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania.“

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

7. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

9. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie

účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

10. V súvislosti s prvým kritériom „zložitosť vecí“ ústavný súd už aj v minulosti v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 297/09 pripustil istú mieru skutkovej náročnosti preskúmaného konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 8 C 2/07 o zaplatenie ceny za zhotovenie diela. Uvedenú náročnosť proklamuje aj samotný okresný súd a má spočívať najmä v náročnom zisťovaní rozsahu prác realizovaných pri vyhotovení diela, avšak vzhľadom na doterajší priebeh a dĺžku konania (viac ako 10 rokov) na okresnom súde nemôže byť zásadným dôvodom vzniku prietáhov v preskúmanom konaní. Z hľadiska právnej náročnosti ústavný súd konštatuje, že metodika postupu súdov v týchto veciach je jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou, preto toto konanie po právnej stránke nepovažuje za zložité.

11. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky posudzovaného konania, z prehľadu procesných úkonov, ktoré poskytol samotný okresný súd, ústavný súd nezistil žiadnu takú skutočnosť, ktorú by v príčinnej súvislosti s prietahmi v konaní bolo možné pripočítať na jej ťarchu.

12. Napokon sa ústavný súd s prihliadnutím na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, zaoberal aj postupom okresného súdu.

12.1 V danom prípade okresný súd oznámil, že po rozhodnutí ústavného súdu č. k. I. ÚS 53/2013-21 zo 17. apríla 2013, ktorým ústavný súd už aj v minulosti po druhýkrát konštatoval existenciou zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 2/07, okresný súd vykonal v tejto veci tieto procesné úkony:

- „- uznesenie o pripustení účastníka 18.12.2013*
- pojednávanie 30.4.2014,*
- pojednávanie 11.6.2014 (odročené pre prekážku),*

- *pojednávane 9.7.2014. pojednávane 27.8.2014,*
- *pojednávane 8.10.2014,*
- *pojednávane 12.1 1.2014 (odročené pre prekážku),*
- *pojednávane 3.12.2014 (vo veci bol vyhlásený rozsudok, pozn.),*
- *opravné uznesenie 9.12.2015,*
- *predkladacia správa 29.2.2016.“*

12.2 Vzhľadom na okresným súdom vykonané procesné úkony ústavný súd konštatuje, že v zmysle judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08) zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty. Z charakteru okresným súdom vykonaných procesných úkonov, ktorých prehľad je iba ich striktným formalistickým výpočtom bez zohľadnenia ich rozsahu a kvalitatívneho obsahu, vyplýva, že okresný súd síce nariadil vo veci opakovane v pravidelných časových intervaloch pojednávania a napokon vo veci aj rozhodol, čo však nič nemení na skutočnosti, že k takejto „akcelerácii“ konania došlo až po viac ako 9 ročnom trvaní sporu, čo je z ústavného hľadiska neakceptovateľné. Okrem toho podľa zistenia ústavného súdu rozsudok z 3. decembra 2014, ktorým okresný súd v danej veci rozhodol, bol účastníkom konania doručovaný až v októbri 2015, t. j. po viac ako 10 mesiacoch od jeho vydania, pričom z dôvodu podaného odvolania bol spis postúpený Krajskému súdu v Žiline až 4. marca 2016, t. j. po viac ako roku od vyhlásenia rozsudku. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

12.3 Ústavný súd pri posudzovaní dôvodov podanej sťažnosti nezohľadnil námietku vysokej zaťažnosti zákonného sudcu, pretože v zmysle konštantnej judikatúry tieto okolnosti ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných prietahov (obdobne napr. III. ÚS 118/07, III. ÚS 140/07).

III.

13. Vzhľadom na zistenie ústavného súdu, že vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 2/07 okresný súd 3. decembra 2014 už vyhlásil vo veci rozsudok (podľa zistenia ústavného súdu sa spisový materiál nachádza od 4. marca 2016 na odvolacom súde, ktorý vo veci koná pod sp. zn. 7 Co 98/2016, pozn.), čím vykonal všetky jemu vo veci dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľky, ústavný súd už nepovažoval za nevyhnutné a potrebné podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázať okresnému súde, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

14. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

15. Sťažovateľka sa domáhala priznania jej primeraného finančného zadosťučinenia v sume 25 000 €.

15.1 Vzhľadom na okolnosti danej veci a najmä vzhľadom na to, že v danej veci už ústavný súd aj v minulosti opakovane (2x) prikázal konať okresnému súde v danej veci bez zbytočných prietáhov, ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitostí v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením, preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie v sume 500 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

15.2 Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

16. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom. Pri výpočte trov právneho

zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 je 139,83 € a hodnota režijného paušálu je 8,39 €.

16.1 S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľke nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2015 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) v celkovej sume 355,73 € vrátane režijného paušálu a vrátane 20 % DPH (právny zástupca sťažovateľky predložil osvedčenie platcu DPH, pozn.), tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016